

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS

avaliku teabe asjas nr. 2.1-3/16/494

Vaideotsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni juhtivinspektor Merit Valgjärv,
Vaideotsuse tegemise aeg ja koht	25.04.2016 Tallinn
Vaide esitamise aeg	15.03.2016
Teabevaldaja	Tallinna Linnatranspordi AS aadress: Kadaka tee 62a 12618 TALLINN e-posti aadress: tlt@tallinnlt.ee esindaja: Kuldar Kirt Õigusbüroo VK & Partnerid OÜ e-posti aadress: kuldar@vkpartnerid.ee
Teabevaldaja vasutav isik	Juhatuse liige
Vaide esitaja (teabenõudja)	AS Taalri Varahaldus esindaja: Jüri Saar e-post: jyri.saar@taaler.ee

RESOLUTSIOON:

Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1, § 51 lg 1 punkti 2-4, haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 1 ja 2 ja Vabariigi Valitsuse seaduse § 75¹ lg 4 alusel:

- 1) teen vaideotsuse rahuldada vaie täielikult;
- 2) teen teabevaldajale täitmiseks kohustusliku ettekirjutuse: hinnata 12.02.2016, 04.03.2016 ja 14.03.2016 teabenõuetega soovitud teavet ja väljastada sellest juurdepääsupiiranguta osa.
- 3) määran ettekirjutuse täitmise tähtajaks 31.04.2016.

AvTS § 52 kohaselt peab teabevaldaja ettekirjutuse saamisest alates viie tööpäeva jooksul võtma kasutusele abinõud ettekirjutuse täitmiseks ja teatama sellest Andmekaitse Inspektsioonile.

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Kuivõrd käesoleva otsusega rahuldati vaie täielikult, saab **vaide esitaja** 30 päeva jooksul

pöörduda Tallinna halduskohtusse üksnes juhul, kui Andmekaitse Inspeksioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

Teabevaldaja saab ettekirjutuse (ülaltoodud punkt 2) vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades kas:

- haldusmenetluse seaduse kohase vaide Andmekaitse Inspeksiooni peadirektorile või
- halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse Tallinna Halduskohtusse (sel juhul ei saa enam samas asjas vaiet läbi vaadata).

Ettekirjutuse vaidlustamine ei peata selle täitmise kohustust ega täitmiseks vajalike abinõude rakendamist.

HOIATUS:

Kui teabevaldaja jätab Andmekaitse Inspeksiooni ettekirjutuse täitmata, võib Andmekaitse Inspeksioon pöörduda teabevaldaja kõrgemalseisva asutuse, isiku või kogu poole teenistusliku järelevalve korraldamiseks või ametniku suhtes distsiplinaarmenetluse algatamiseks. (AvTS § 10 lõiked 1 ja 4, § 53 lõige 1).

SUNNIRAHA HOIATUS:

Kui ettekirjutus on jäetud määratud tähtjaks täitmata, määrab Andmekaitse Inspeksioon ettekirjutuse adressaadile avaliku teabe seaduse § 51 lõike 3 alusel:

sunniraha 1230 eurot.

Sunniraha võib määrata korduvalt – kuni ettekirjutus on täidetud. Kui adressaat ei tasu sunniraha, edastatakse see kohtutäiturile täitemenetluse alustamiseks. Sel juhul lisanduvad sunnirahale kohtutäituri tasu ja muud täitekulud.

FAKTILISED ASJAOLUD:

12.02.2016 esitas AS Taalri Varahaldus Tallinna Linnatranspordi AS-ile teabenõude seoses riigihankega;

04.03.2016 esitas AS Taalri Varahaldus Tallinna Linnatranspordi AS-ile korduva teabenõude seoses riigihankega;

14.03.2016 täiendas AS Taalri Varahaldus teabenõuet ja soovis lisaks varasemale teabele ka riigihanke võitjaga sõlmitud lepingu koopiat.

15.03.2016 esitas AS Taalri Varahaldus vaide Andmekaitse Inspeksioonile.

VAIDE ESITAJA PÕHJENDUSED:

12.02.2016 esitas AS Taalri Varahaldus Tallinna Linnatranspordi AS-ile teabenõude seoses riigihankega

"Trammiliini nr 4 taristu rekonstrueerimise omanikujärelevalve ja ehitusjuhtimise teenus" (viitenumber 147330), kus riigihanke raames on vastavalt Tallinna Linnatranspordi AS kinnitusele osutanud teenust isikud, kelle kogemusele ja referentsidele tuginedes toimus edukaks tunnistatud pakkuja kvalifitseerimine.

Teabenõue esitati Johannes Ploomile, kes on riigihangete registris märgitud seoses antud riigihankega vastutavaks isikuks, ja meeldetuletused (vastavalt 29.02.2016 ja 04.03.2016) on täiendavalt edastatud ka Kuldar Kirtile, kellele on antud volitus esindada Tallinna Linnatranspordi AS-I.

Teabenõude esitamise käigus on AS Taalri Varahaldus korduvalt viidanud avaliku teabe seadusele, et üheselt mõistetavalt ja selgelt Tallinna Linnatranspordi AS-ile selgitada dokumentide nõude õiguslikku alust, kuid pole Tallinna Linnatranspordi AS-ilt saanud seoses riigihanke "Trammiliini nr 4 taristu rekonstrueerimise omanikujärelevalve ja ehitusjuhtimise teenus" (viitenumber 147330) ühtegi vastust.

AS Taalri Varahaldus peab oluliseks ka asjaolu, et seoses sama hanke dokumentide väljastamisega on AS Taalri Varahaldus juba varasemalt ühe korra Andmekaitse

Inspeksiooni poole pöördunud ning Andmekaitse Inspeksioon on teinud ka vaideotsuse .

VAIDE ESITAJA NÕUE

AS Taalri Varahaldus taotleb:

- b) sooritamata toimingu sooritamist;*
- c) toimingu õigusvastasuse kindlakstegemist.*

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Õigusbüroo VK & Partnerid OÜ kliendiks on Tallinna Linnatranspordi Aktsiaselts, registrikood 10312960 (edaspidi TLT AS).

Andmekaitse Inspeksioon on 18.03.2016 pöördunud TLT AS poole järelpärimisega vaidemenetluses, mille põhjuseks on aktsiaseltsi TAALRI VARAHALDUS, registrikood 10238323 (edaspidi TAALRI), vaie. Järelepärimises on Andmekaitse Inspeksioon soovinud TLT AS-lt vastuseid järgmistele küsimustele:

- 1. Kas Tallinna Linnatranspordi AS-le on laekunud vaide esitaja poolt 12.02.2016 edastatud teabenõue?*
- 2. Juhul, kui on, siis mis põhjusel ei ole Tallinna Linnatranspordi AS vastanud vaide esitaja poolt 12.02.2016 esitatud teabenõudele?*

Käesolevaga avaldab TLT AS järgmist:

- 1. TLT AS on saanud kätte TAALRI 12.02.2016 kirja, mis on pealkirjastatud teabenõudena.*
- 2. TLT AS ei ole nimetatud teabenõudele vastanud, kuna TLT AS-i hinnangul ei laiene nimetatud teabele AvTS § 5 lg 2, kuna küsitud teave ei ole seotud transporditeenuse osutamisega ega vastavate ülesannete täitmisega.*

Samuti ei kohusta TLT AS-i nimetatud teavet avaldama ka riigihangete seadus. RHS § 54 lg 2 on sätestatud, et pakkujate või taotleja nõudmisel esitab hankija kirjalikult kolme tööpäeva jooksul sellekohase taotluse saamisest arvates:

- 1) pakkujale või taotlejale tema kvalifitseerimata jätmise põhjused;*
- 2) pakkujale tema pakkumuse tagasilükkamise põhjused, sealhulgas juhul, kui tehti otsus, mille kohaselt tema pakkumus ei ole käesoleva seaduse § 33 lõike 2 tähenduses samaväärne või ei vasta lõike 3 tähenduses ettenähtud kasutusomadustele või funktsionaalsetele nõuetele;*
- 3) igale vastavaks tunnistatud pakkumuse esitanud pakkujale edukat pakkumust iseloomustavad andmed ja selle eelised tema pakkumusega võrreldes ning edukaks tunnistatud pakkumuse esitanud pakkujate nimed.*

Isegi, kui eeldada, et TAALRI poolt küsitud andmed kuuluvad andmekaitse seaduse alusel avaldamisele, siis sisaldavad TAALRI poolt küsitud andmed andmeid, mis võivad kahjustada ärisaladust. Seetõttu on see AvTS § 35 lg 1 punkti 17 alusel TLT AS asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teave, mis ei kuulu avaldamisele.

- 3. Juhul, kui TAALRI on seisukohal, et TLT on hankemenetluses kuidagi oma kohustusi rikkunud või TAALRI õigusi kahjustanud, siis oli TAALRI-l vastavalt RHS 7. peatükile õigus vaidlustada hankija tegevus.*

RHS § 117 lg 1 on sätestatud, et pakkujate, taotlejate või hankemenetluses osalemisest huvitatud isik (edaspidi vaidlustaja) võib vaidlustada hankija tegevuse, kui ta leiab, et käesoleva seaduse rikkumine hankija poolt rikub tema õigusi või kahjustab tema huvisid, esitades riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) sellekohase vaidlustuse.

Eeltoodut arvestades on TLT AS seisukohal, et TAALRI vaie on alusetu ning tuleks seetõttu jätta läbi vaatamata või alternatiivselt rahuldamata.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

1. Avalik teave

Avaliku sektori tegevuse (sh eelarvevahendite kasutamise) selgus ja läbipaistvus on üks

Väike-Ameerika 19 / 10129 Tallinn / 627 4135 / info@aki.ee / www.aki.ee

Registrikood 70004235

demokraatliku riigikorra aluseid. See võimaldab avalikkuse kontrolli avaliku võimu teostamise üle, eriti raha kulutamise otstarbekuse üle. Selgusest lähtub ka põhiseadus, andes kodanikele teabeõiguse asutuste tegevuse suhtes (§ 44 lg 2).

AvTS § 5 sätestab, kes ja mis osas on teabevaldajad. AvTS § 5 lõikest 2 ja lõige 3 punktist 2 tulenevalt on eraõiguslikud juriidilised isikud teabevaldajad teabe osas, mis puudutab avalike ülesannete täitmist ja riigi või kohaliku omavalitsuse eelarvest saadud vahendite kasutamist. Vastavalt ühistranspordi seaduse § 4 kavandavad ja korraldavad ühistransporti muuhulgas valla- ja linnavalikogude ning valla- ja linnavalitsus. Sama seaduse § 5 on loetletud kohaliku omavalitsuse ülesanded seoses ühistranspordi korraldamisega. Seega selles osas, mis puudutab kohaliku omavalitsusega sõlmitud halduslepingu täitmist on Tallinna Linnatranspordi AS teabevaldaja.

Tallinna Linnatranspordi AS esindaja ei ole käesoleva vaidemenetluse jooksul selgitanud, millest lähtuvalt on ta seisukohal, et teabenõuetes küsitud dokumentidele ei laiene avaliku teabe seaduses sätestatu. Arvestades ühistranspordiseaduses sätestatud ja riigihanke seaduse kohaldamisala ja eesmärki ei saa selle seisukohaga nõustuda.

12.02.2016 ja 04.03.2016 teabenõuded

12.02.2016 ja 04.03.2016 teabenõudes soovis teabenõudja riigihankes "Trammiliini nr 4 taristu rekonstrueerimise omanikujärelevalve ja ehitusjuhtimise teenus" väljastada Tallinna Linnatranspordi AS-il dokumendid, millega on projektjuhiks/ehitusjuhiks kooskõlastatud Mati Kärner ja elektritööde omanikujärelevalve spetsialistiks Aivar Kohtla koos dokumentidega (näiteks CV-d), mille alusel tuvastati nimetatud isikute vastavus riigihanke hanketeates sätestatud nõuetele.

Kuna riigihangete seadus sätestab nõuded ainult hankemenetluse raames (hankemenetluse lõppemise alused on ära toodud RHS § 29 lg 3), siis peale hankemenetluse lõppemist RHS § 43 lg 4 olevat piirangut enam rakendada ei saa, sest peale hankemenetluse lõppu riigihangete seadus ei kohaldu.

Eeltoodu ei tähenda aga seda, et kõik pakkumused sh lisadokumendid muutuksid peale hankemenetluse lõppu automaatselt avalikus, vaid edaspidi tuleks piirangute kehtestamisel lähtuda pakumuste/dokumentide sisust. Seega peab ka peale hankemenetluse lõppu hankija kaitsma pakkuja edastatud konfidentsiaalset teavet, mis puudutab eelkõige tehnika- või ärisaladusi või ka muud piiranguga teavet. Et hankijal oleks arusaadav, millist teavet peavad pakkujad oma pakumusteks konfidentsiaalseks, peaks hankijad hankedokumentidesse kirjutama nõude, et pakumustes tuleb ära näidata, milline teave ja mis põhjusel on konfidentsiaalne.

Kuna teabevaldaja selgitused on üldsõnalised, märgime lisaks, et eeltoodu ei laiene täies ulatuses lihthangetele. Kuna lihthangete korral ei koostata pakumuste avamise protokoll, siis saab hankemenetluse jooksul küsida teavet ainult RHS § 54 sätestatud juhul ja korras. RHS § 54 lg 2 p 3 näeb pakkujatele, kelle pakumuse on tunnistanud hankija poolt vastavaks, hankemenetluse käigus ette võimaluse esitada hankijale taotluse saamiseks hankijalt teada eduka pakumuse eeliseid võrreldes pakkuja pakumusega. Taotluse saamisel on hankija kohustatud väljastama edukat pakumust iseloomustavad andmed ja selle eelised tema pakumusega võrreldes ning edukaks tunnistanud pakumuse esitanud pakkuja või pakkujate nimed. Lihthangetes tehtud otsustest teavitamisel lähtub hankija RHS §-des 54 ja 55 sätestatust. Otsustest teavitamisel peab hankija tavapäraselt järgima, et ta ei avaldaks konfidentsiaalset teavet, nt ärisaladust.

Märgime, et pakumused ja kvalifitseerimisdokumendid on oma olemuselt erinevad. Seega ei laiene kvalifitseerimisdokumentidele konfidentsiaalsuse nõue. Nende avalikustamisel teistele pakkujatele või väljastamisel teabenõude korras tuleb aga jälgida, et ei avalikustataks neis sisalduda võivat piiranguga teavet.

Samuti on Euroopa Kohus leidnud kohtuasjas nr C-450/06, et tulenevalt ausast konkurentsist on oluline, et hankijad ei avaldaks hankemenetluses saadud teavet, mille sisu võidakse kasutada konkurentsi kahjustamiseks, ei käimasolevas menetluses ega ka hilisemates hankemenetlustes.

Juhul, kui dokumentide esitaja on määratlenud need osad dokumentidest, mis sisaldavad ärisaladust või muud piiranguga teavet, tuleb hankijal need osad katta või muuta loetamatuks enne dokumentide soovijale edastamist.

14.03.2016 teabenõue

14.03.2016 soovis teabenõudja riigihanke "Trammiliini nr 4 taristu rekonstrueerimise omanikujärelevalve ja ehitusjuhtimise teenus" (viitenumber 147330) tulemusena sõlmitud leping koos kõigi lepingu lisade ja võimalike lepingu muudatustega.

Lepingutes, sh ka hankelepingutes, konfidentsiaalsuskokkulepete sõlmimist piirab seadus (AvTS). Nimelt saavad teabevaldajad kehtestada dokumentidele, sh ka hankelepingutele, juurdepääsupiirangu üksnes juhul, kui selleks on seadust tulenev alus. Seega saab hankija lepingu teise poolega (hankemenetluse võitjaga) konfidentsiaalsuskokkuleppeid sõlmida üksnes niivõrd, kui võrd selleks annab õiguse AvTS-st või eriseadusest tulenev konkreetne juurdepääsupiirangu alus. Sellisele seisukohale on asunud ka Tallinna Ringkonnakohus kohtuasjas nr 3-08-1980.

Samas tuleb pöörata tähelepanu ka asjaolule, et riigihangete läbiviimiseks kasutatakse reeglina ka avalikku raha. Nimelt sätestab AvTS § 36 lg 1 p 9, et teabevaldajad ei tohi tunnistada asutusesiseseks kasutamiseks dokumente eelarvevahendite kasutamise kohta ja punktist 10 tulenevalt ka andmeid teabevaldaja varaliste kohutuste kohta. See kinnitab veelkord, et hankeleping ei saa olla täies ulatuses piiranguga. Kui lepingus siiski sisaldub kaitsmist vajav teave, näiteks ärisaladus või tehnoloogiliste lahenduste kirjeldus, ei muuda see lepingut täies ulatuses konfidentsiaalseks. Juurdepääsupiirang (näiteks AvTS § 35 lg 1 punktid 17 ja 10) tulebki sel juhul kehtestada üksnes sellele osale lepingust, mis vastavat teavet sisaldab. Ärisaladuse puhul tuleb vajadusel seda ka põhjendada (täiendavalt vaata ka § 33). Lepingus peavad olema kindlasti avalikud lepingu pooled, lepingu ese ja lepingu maksumus. Praktikas võib lepingule olla lisatud ka hankemenetluses esitatud pakkumus, millest osa andmeid võib kajastada omakorda ka lepingus. Sellisel juhul saab lepingule lisatud pakkumuses olla konfidentsiaalne teave, mis sisaldab pakkuja ärisaladust või muud teavet, mis kahjustaks ettevõtete vahelist konkurentsi. Seega ei saa lepingu lisaks oleva pakkumuse piirangu alus olla enam RHS § 43 lg 4. Eeltoodu ei tähenda seda, et lepingu lisatud pakkumus ei või sisaldada piiranguga teavet, kuid sellisel juhul saab piirangu kehtestada kas AvTS-st või mõnest eriseadusest tuleneval alusel, juhul kui pakkumus sellist teavet sisaldab.

Eeltoodu põhjal võib kokkuvõtlikult öelda, et kui mingi dokument sisaldab piiranguga teavet, siis ei tähenda see seda, et üldse teavet ei väljastata. Sellisel juhul kaetakse kinni see osa teabest, millele kehtivad juurdepääsupiirangud ning väljastatakse see osa teabest, millele piirangud ei laiene (AvTS § 38 lg 2).

2. Teabenõude täitmine

AvTS § 18 sätestab, et teabenõudele vastatakse 5 tööpäeva jooksul. Sama tähtaeg on sätestatud juhuks, kui teabenõude täitmisest keeldutakse (AvTS § 23 lg 3). Märgime, et kui eraõiguslik isik on mingi teabe osas teabevaldaja, siis tuleb teabenõudena pealkirjastatud pöördumistele siiski vastata. Inimene ei tea, ega peagi teadma, kas tema poolt soovitatav teave on avaliku ülesande täitmisega seotud. Vastasel korral oleks AvTS § 23 lg 2 p 3 (füüsiliselt isikult ja eraõiguslikult juriidiliselt isikult küsitav teave ei käsitle avalike ülesannete täitmist) sisutu säte. Seega ei ole teabevaldaja antud juhul pidanud kinni AvTS sätestatud tähtaegadest.

Et Andmekaitse Inspeksioon ei saa teabevaldaja asemele asuda ning tema eest teabenõudele vastata ega vastamisest keeldumist põhjendada, siis tuleb teabevaldajal vaide esitaja poolt 12.02.2016, 04.03.2016 ja 14.03.2016 esitatud teabenõuded uuesti läbi vaadata ning vastata teabenõudele AvTS-s sätestatud korras.

Eelnevalt tuleb välja selgitada, kas ja milline osa vaide esitaja poolt soovitud dokumentidest sisaldab juurdepääsupiiranguga teavet ning teabenõude täimisest keeldumise korral viidata keeldumise alusele ja põhjendada teabenõudjale arusaadavalt, miks tal puudub õigus saada teabenõudes soovitud dokumente või terviktekste dokumentidest.

Nõustume teabevaldaja esindajaga, et antud juhul ei laiene teabenõudele andmekaitse seadus, sest sellist seadust Eesti Vabariigis ei eksisteeri.

AS Taalri Varahaldus esitas antud juhul teabenõuded, millele tuleb vastata AvTS sätestatud korras. Asjassepuutumatu on Tallinna Transpordi AS esindaja viide riigihanke vaidlustamisvõimalusele. Teabenõudele vastamise menetlus ei ole sellega seotud.

/allkirjastatud digitaalselt/

Merit Valgjärv
juhtivinspektor
peadirektori volitusel